



## Minnisblað

**Viðtakandi:** Velferðarráð  
**Sendandi:** Regína Ásvaldsdóttir

---

### *Efni: Breytingar á reglum Reykjavíkurborgar um fjárhagsaðstoð.*

#### **I. Lagagrundvöllur. Forsaga.**

Í 21. gr. laga um félagsþjónustu sveitarfélaga nr. 40/1991 kemur fram að sveitarstjórn skuli setja reglur um framkvæmd fjárhagsaðstoðar. Núgildandi reglur um fjárhagsaðstoð tóku gildi þann 1. janúar 2011 en gerðar hafa verið nokkrar breytingar á reglunum frá þeim tíma hvað varðar grunnfjárhæðir til framfærslu, aðstoð til foreldra vegna barna, húsbúnaðarstyrk og tryggingu vegna húsaleigu. Þá hafa verið gerðar nauðsynlegar breytingar í tengslum við rafvæðingu fjárhagsaðstoðar. Ekki er um að ræða heildarendurskoðun á reglunum heldur er að þessu sinni m.a. um að ræða breytingatillögur til samræmis við tillögur sem samþykktar voru á fundi velferðarráðs þann 4. desember 2019 og fram höfðu komið í áfangaskýrslu hóps um sárafatækt. Þá eru jafnframt lagðar til breytingar er varða framfærslu til einstaklinga sem stunda nám á framhaldsskólastigi og breytingar er varða greiðslu sérfræðiaðstoðar.

Þann 1. október 2018 tóku gildi lög nr. 37/2018 um breytingar á lögum um félagsþjónustu sveitarfélaga nr. 40/1991, með síðari breytingum og höfð er hliðsjón af þeim lagabreytingum við þessar breytingar.

#### **II. Tillögur að breytingum.**

Á fundi velferðarráðs þann 4. desember 2019 var samþykkt að vísa tillögum sem fram komu í áfangaskýrslu stýrihóps um sárafatækt til yfirstandandi vinnu við endurskoðun reglna um fjárhagsaðstoð. Í samræmi við það er lagt til að fjárhagsaðstoð til foreldra með börn á framfæri verði aukin og að skerðing á fjárhagsaðstoð foreldris bitni ekki á börnum sem búa við sárafatækt. Þá er lagt til að dregið verði úr áhrifum tekjutenginga í fyrstu umsókn um fjárhagsaðstoð.

Í samræmi við breytingar á lögum um félagsþjónustu sveitarfélaga nr. 40/1991 eru lagðar til breytingar á reglum um fjárhagsaðstoð sem fela í sér aukna áherslu á

félagslega ráðgjöf, valdeflingu, virkni og samráð við umsækjanda. Þá eru tillögur um breytt orðalag til samræmis við breytingar á þjónustu við atvinnulausa og á stuðningi vegna húsnæðis til samræmis við breytingar á lögum um húsnæðisbætur nr. 75/2016. Einnig er lagt til að viðmiðunarfjárhæðir vegna sérfræðiaðstoðar og útfararstyrks verði hækkaðar. Loks eru lagðar til breytingar sem ætlað er að gera orðalag skýrara í reglum Reykjavíkurborgar um fjárhagsaðstoð.

Lagt er til að nýtt ákvæði verði sett í 11. gr. reglna um grunnfjárhæðir um sérstaka aðstoð til foreldra vegna barna á þeirra framfæri, sem komi til viðbótar grunnfjárhæð, til samræmis við tillögu 2 sem samþykkt var á fundi velferðarráðs þann 4. desember 2019. Ákvæði a- og b-liða 16. gr. breytast að því leyti að skilyrði um að fullnýta þurfi frístundakort fellur út til samræmis við tillögu 3 frá 4. desember 2019. Þá verði hluti af þeirri grein felldur brott og færður í 11. gr. reglnanna.

Lagt er til að skýrar verði kveðið á um hvenær heimilt sé að skerða grunnfjárhæð fjárhagsaðstoðar (3. gr.). Nýtt ákvæði verði sett varðandi það að ávallt skuli taka mið af félagslegum aðstæðum barna áður en ákvörðun um lækkun fjárhagsaðstoðar verði tekin. Sú breyting er til samræmis við tillögu 4 sem samþykkt var á fundi velferðarráðs þann 4. desember 2019. Eftir sem áður sé heimilt að koma til móts við þarfir barna með sérstakri fjárhagsaðstoð á grundvelli 16. gr. og 27. gr. reglnanna.

Þar sem umsýsla umsókna er orðin einfaldari með tilkomu rafrænna umsókna er lagt til að umsókn um fjárhagsaðstoð til framfærslu gildi í einn mánuð í stað þriggja mánaða áður og ekki verði lengur hægt að greiða fjárhagsaðstoð út vikulega (6. gr.). Gert er að kröfu að umsækjandi dvelji á Íslandi (4. gr.) þegar hann fær fjárhagsaðstoð enda skuli hann vera í virkri atvinnuleit eða endurhæfingu sbr. ákvæði 3. og 8. gr. reglnanna.

Rafrænar umsóknir um fjárhagsaðstoð eru settar í forgrunn í 8. gr. en eftir sem áður er hægt að sækja um á sérstöku eyðublaði. Breytingar verði gerðar á orðalagi greinarinnar til samræmis við lög um vinnumarkaðsaðgerðir nr. 55/2006 og lög um atvinnuleysistryggingar nr. 54/2006. Lagt er til að sett verði inn nýtt ákvæði þar sem fram kemur að ríkisborgurum ríkja innan EES beri að framvísa staðfestingu á lögheimilisskráningu og að réttur til fjárhagsaðstoðar geti í fyrsta lagi myndast þremur mánuðum eftir skráningu lögheimilis. Nokkrar orðalagsbreytingar eru gerðar á 8. gr. og því er greinin endurrituð.

Þá eru lagðar til þær breytingar að 3. gr. sem fjallar um lækkun grunnfjárhæðar er færð undir III. kafla og verður 10. gr. Þá verði 3. gr. færð aftar og verði 11. gr.

Lagt er til að dregið verði úr áhrifum tekjutenginga fyrsta mánuðinn sem tekjulágir einstaklingar sækja um fjárhagsaðstoð til framfærslu til samræmis við tillögu 5 sem samþykkt var á fundi velferðarráðs þann 4. desember 2019. Lagt er til að veitt verði heimild til undanþágu frá tekjum fyrri mánaðar upp að kr. 300.000 fyrsta mánuðinn sem sótt er um fjárhagsaðstoð (12. gr.).

Lagt er til að breytingar verði gerðar á ákvæðum er varða framfærslu til einstaklinga sem stunda nám á framhaldsskólastigi og áhersla verði lögð á að nám skuli vera liður í valdeflingu og hluti af einstaklingsbundinni áætlun. Ákvæðin voru áður í 18. gr. reglnanna en færast í 15. gr. Heimilt verði að veita framfærslu í framhaldsskólanámi til einstaklinga frá 18 ára aldri sem hafa átt í miklum og langvarandi félagslegum erfiðleikum og ekki lokið grunnskóla. Heimilt verði að veita

styrk til greiðslu kostnaðar vegna innritunar og námsgagna gegn framvísun greiðslukvittana (18. gr.).

Lagt er til að heimildir til greiðslu sérfræðikostnaðar (20. gr.) verði rýmkaðar. Tannlæknakostnaður hækki úr kr. 40.000 í kr. 80.000 og gert verði að skilyrði að þjónustan verði veitt á Íslandi. Heimilt verði að greiða allt að tíu viðtöl á tólf mánaða tímabili hjá meðferðaraðilum með starfsleyfi frá Embætti landlæknis í stað 55.000 kr. nú.

Lagt er til að viðmiðunarmörk heimildar til greiðslu útfararstyrks verði hækkuð úr 160.000 kr. í 250.000 kr.

Pá verði eingöngu heimilt að veita lán til tryggingar húsaleigu sem greiðist beint til leigusala (23. gr).

Ákvæði málsmeðferðarkafans verði breytt til samræmis við málsmeðferðarkafna í öðrum reglum.

### III. Kostnaðarmat:

Heildar raun kostnaðarauki vegna breytinga á reglum Reykjavíkurborgar um fjárhagsaðstoð nemur 174,7 m.kr. á ári. Gerð er ítarlegri grein fyrir kostnaðarmati í fylgiskjali.

Kostnaðarauki	Hámark 20 - raun 19	Hámark 20 - hámark 19
Leikskólagjöld	12.066.254	3.097.080
Skólamáltíðir	13.802.428	5.000.000
Frístund	7.620.807	5.586.840
Daggæsla	3.082.243	1.474.092
Tannlækningar	5.810.558	4.840.000
Sérfræðiaðstoð	10.803.742	10.375.000
Útfararstyrkir	3.914.416	3.600.000
Hækkun tekjuviðmiða	117.571.273	117.571.273
Samtals kostnaðarauki á ári	174.671.721	151.544.285

### IV. Notendasamráð:

Haft var samráð við fulltrúa notenda og hagsmunaaðila um reglur um fjárhagsaðstoð hjá Reykjavíkurborg á fundi sem haldinn var þann 15. nóvember 2019. Fundinn sátu fulltrúar frá Pepp (People experiencing Poverty), EAPN (European Anti Poverty Network), Hugarafli og Hlutverkasetri auk þátttakenda úr átaksverkefnunum Tinnu og Grettistaki. Auk þess tóku þátt fulltrúar frá mannréttindaskrifstofu Reykjavíkurborgar og Sambandi íslenskra sveitarfélaga. Umræður fóru fram varðandi leiðir til að hvetja til virkni og valdeflingar, umsóknarferlið og hvernig styðja megi barnafjölskyldur. Rætt var um hvort auknar heimildir í reglum um fjárhagsaðstoð til þess að styrkja fólk til að sækja námskeið og tómsundur og stofnun virknimiðstöðva í hverfum borgarinnar gætu leitt til aukinnar virkni sem tæki mið af einstaklingsbundnum þörfum. Fram kom gagnrýni á skerðingar á fjárhagsaðstoð sem taldar voru hamla hvata til virkni. Rætt var um erfiðleika við að taka fyrstu skref út á vinnumarkaðinn og að kvíði við að missa afkomu sína sé letjandi. Fram kom að heimild til að afla ákveðinna tekna á ári samhliða fjárhagsaðstoð yrði hvetjandi. Rætt var um að taka þurfi sérstakt tillit til einstæðra

foreldra sem eigi erfitt með að finna hlutastarf á dagvinnutíma þegar börnin eru í dagvistun. Ánægja var með rafvæðingu umsókna um fjárhagsaðstoð; gagnsæi hafi aukist og nú sé sýnilegra hvaða heimildir séu í reglum um fjárhagsaðstoð til stuðnings umfram grunnfjárhæð til framfærslu. Þá fóru fram umræður um að breyta þurfi reglum um sérstaka aðstoð vegna barna (A-liður 16.gr.) þannig að foreldrar þurfi ekki að leggja út fyrir kostnaði.

Í janúar 2020 var einnig haft samráð um útfærslu á breytingum á reglunum við deildarstjóra þjónustumiðstöðva sem hafa yfirumsjón með fjárhagsaðstoð.

## **V. Gildistaka:**

Lagt er til að breytingar á reglum Reykjavíkurborgar um fjárhagsaðstoð taki gildi þann 1. október 2020.

## **Fylgiskjöl:**

Reglur Reykjavíkurborgar um fjárhagsaðstoð með tillögum að breytingum.

Tillögur hóps um sárafatækt barna, samþykktar á fundi velferðarráðs þann 4. desember 2019.

Kostnaðarmat vegna breytinga á reglum um fjárhagsaðstoð frá Reykjavíkurborg. Jafnréttisskimun.